

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Sárkeresztes Község Önkormányzata

2018

2020. évben felülvizsgált és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Sárkeresztes Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Sárkeresztes nevét a fehérvári johannitákról (keresztes lovagok) kapta, akinek itt ajándékozott földet Eufrozina királyné. A település nevének eredete: a múlt századig Sármelléki járás volt, ebből ered a Sár- előtag, az utótag a török időkből származik, amikor a Keresztes-majorja nevet viselte. A település 2327 hektáron fekszik, GPS koordinátája 47.251630, 18.351700

Községünk a Móri Árok dél-keleti szélén, Székesfehérvár határától 5 km-re helyezkedik el. A környék mikroklímájára, uralkodó szélirányára, rányomja bélyegét a Vértes és a Bakony között húzódó Móri árok. A Móri árok tektonikai törésvonal a Bakony és a Vértes között. Homokos dombsoraival kitűnő szőlőtermő terület. A Vértes alacsony, sasbérces-árkos szerkezetű karsztos középhegység. A Bakonyt és a Vértest a Móri-árok süllyedék rendszere választja el. Ennek alapzatában kúparsztos felső-kréta-eocén penepén maradványok ismerhetők fel harmadidőszaki durvatörmelékes üledékekkel fedve. A mai morfológiai jellemzőjét a felső-pliocén-negyedidőszaki felszínformálódás szabta meg kavicssapkás tanúhegységekkel, hosszanti, széles dombhátakkal, tagolt hegyláb felszínnel, szőlőkultúrás, lankás hegyláb lejtőkkel. Döntő többségben löszön, mészkőtörmelékkel kevert löszön, főként oligocén homokon alakult ki az agyagbemosódásos barna erdőtalaj, barnaföld, illetve a dolomiton és mészkövön rendszertalajok találhatók.

Klimája kedvező, bár hűvösebb az átlagnál. Enyhe tél, sok légmozgás jellemzi. Az éves középhőmérséklet 10 C fok. A tájat közepes fényviszonyok és 600-650 mm lehullott csapadék jellemzi. A legtöbb eső nyáron, míg a legkevesebb februárban és márciusban esik. Az uralkodó szélirány északnyugati. Általában közepesen hűvös és viszonylag csapadékos idő a jellemző. Mindazonáltal, a hegyek, dombok déli-délnyugati oldalain a kedvező mező- és mikroklíma jó termőhelyi viszonyokat alakíthat ki.

A település és környéke ősidők óta lakott helynek számít, amit a területén és környékén talált több különböző korokból származó leletanyag is bizonyít: Pék-malom dombon talált új kőkorból származó leletanyag, Határi-malomnál talált kelta kerámiák.

1193 előtt Eufrozina királyné adta a falut a fehérvári kereszteseknek, s az adományt III. Béla király 1193-ban megerősítette, s határát is leírta: A határ a zámolyi vízválasztótól egészen a Móri-patak völgyéig terjedt, ahol a település malmi is voltak, s a Mohával közös határon említik Áldó-kutat, Árpád völgy-et, mely az Almás-sal közös határon terült el. 1340-ben a keresztesek Fehérvár melletti Barch-ba és a Szent Borbála-templom körüli földekbe való beiktatásakor a fehérvári prépostság mindkettőnek ellentmondott (Magyar-) Almás felől.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1439-től Barc-ot más néven Szentborbálának nevezik, de a fehérvári névhasználat ma is megkülönbözteti a keresztesektől nevezett Sár-"Keresztes"-t Borbála pusztától. 1499-ben majd a fehérvári káptalan foglalja el erőszakkal Barc (Barch), vagy Szentborbála (Zenthbarbara) birtokot, ekkor a korabeli határjárásban találkozhatunk a kettős névhasználattal. Csókakőt és a hozzá tartozó várbirtokokat (köztük Barch és Keresztes-majorját is) Rozgonyi István kapja meg. 1522-ben a település házasság révén a Kanizsai családé lett. A Kanizsai családba beházasodott Nádasdy Tamás birtoka. A keresztesek a török elől Pozsonyba menekülnek, s így Barch és Keresztes majorja egészen a XIX. századig a Csókakői vár, s mindenkori urának birtoka lett. 1562-1671-ig a Nádasdyak birtoka. 1671-től a település a kincstárra szállt, mivel addigi birtokosát, Nádasdy Ferenc (főúr)-at a Wesselényi-féle összeesküvésben való részvétele miatt kivégezték. 1678-ban Széchenyi György kalocsai érsek kap rá zálogjogot. 1685-ben a törökök által elpusztított falvak közt van számon tartva. 1692-ben Báró Hochburg János kapja meg a falu birtokjogát I. Lipót császár-tól, mely később házasság útján Berényi Györgyé, és Luzsénszky Györgyé lett. 1821-ben Sárkeresztes (Barc) gróf Károlyi Györgyé és a Károlyi családé lett.

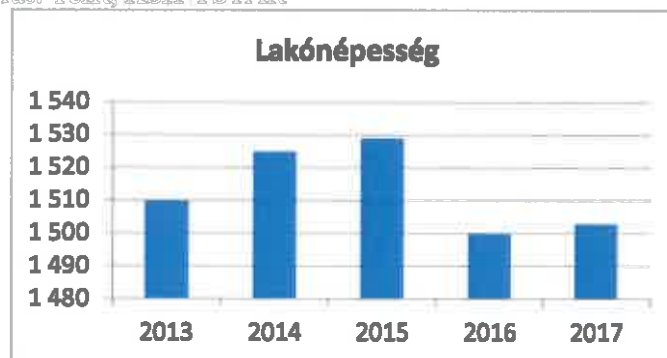
Sárkeresztes a közszolgáltatások tekintetében rendelkezik óvodával, alsó tagozatos iskolával. Az óvoda két csoporttal működik, osztott formában. Legfontosabb feladatának tartja a gyermekek érzelmi nevelését, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai háttér megteremtését, melyben a gyermekek jól érzik magukat, képességeiknek megfelelően fejlődnek. Az óvoda nagy előnye, hogy egészséges és szép természeti környezetben helyezkedik el: változatos terepviszonyok, ápolt gyepek, sok fa és bokor teszi kellemessé az udvari tartózkodást. A II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Bársony István Tagiskolája 1-4 osztályig kis létszámú osztályokban megalapozott, biztonságos tudást ad tanítványainak, családias légkörben folyik a nevelés, az épületben tanórák után művészeti alapiskolai képzések (zenei és kézműves oktatás) biztosít a gyerekeknek.

A településen teljesnek tekinthető a víz-, csatorna- és földgáz ellátottság. A kiépített távközlési hálózat kielégíti a kor igényeit. Az úthálózat - néhány rövid szakasztól eltekintve - teljes egészében szilárd burkolatú.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	1 510	
2014	1 525	101%
2015	1 529	100%
2016	1 500	98%
2017	1 503	100%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

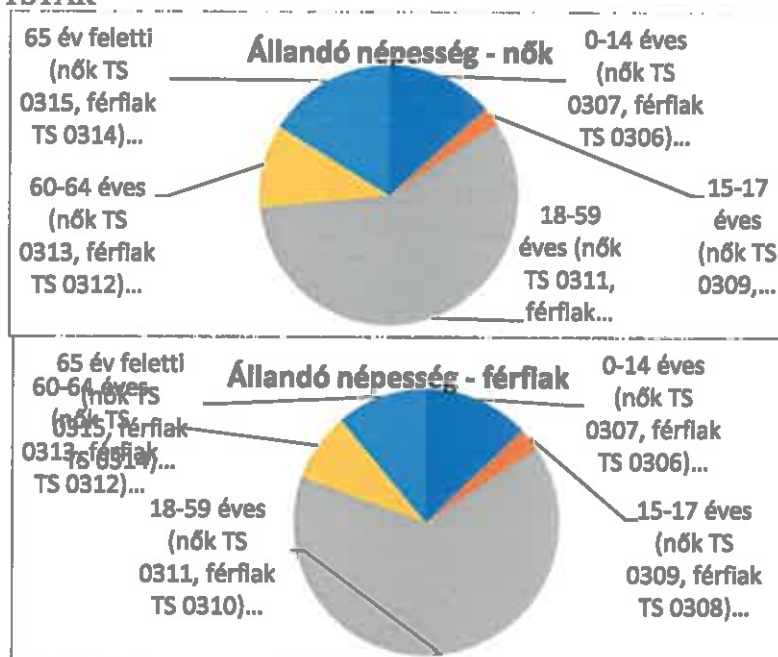

A demográfia tekintetében a település lakosság száma a vizsgált években 1500 fő felett volt, sajnos kismértékű népességszám csökkenés figyelhető meg.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	778	761	1 539	50,55%	49,45%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			37	%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	104	97	201	6,76%	6,30%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	18	21	39	1,17%	1,36%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	450	495	945	29,24%	32,16%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	80	63	143	5,20%	4,09%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	126	85	211	8,19%	5,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség nemek szerinti vizsgálatakor megállapítható, hogy összességében a nők száma nagyobb a településen, a 15-59 éves korosztályban a férfiak vannak többen, és 60 év feletti korosztályban ez újra átfordul, a nők száma közel másfélszerese a férfiakénak, ami igazolja az országos tendenciát, a férfiak halandósága magasabb a nőkéénél. Mind a nők, mind a férfiak vonatkozásában az életkor szerinti bontásnál kitűnik, hogy a település lakosságának nagyobb részét a 18-59 év közötti korosztály teszi ki.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	18	17	-1
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	17	16	-1
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	16	14	-2
Összesen	51	47	-4

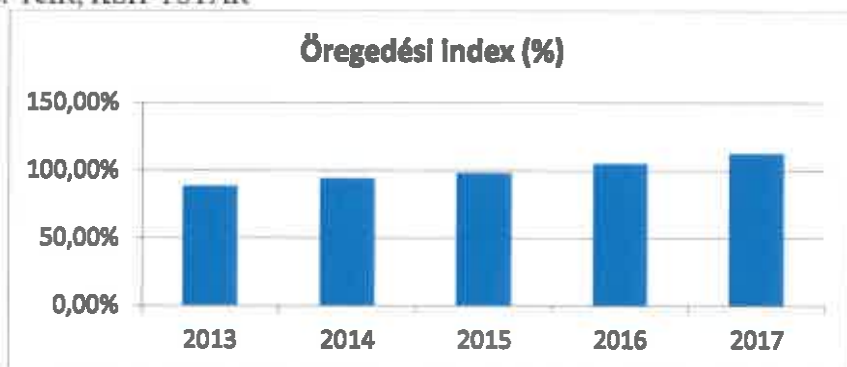
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A 15-17 évesek korosztályában a népszámlálási adatok azt mutatják, hogy ezen korcsoportban a gyermekek száma 10 év alatt kis mértékű csökkenést mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	169	191	88,48%
2014	181	192	94,27%
2015	187	191	97,91%
2016	211	201	104,98%
2017	222	197	112,69%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

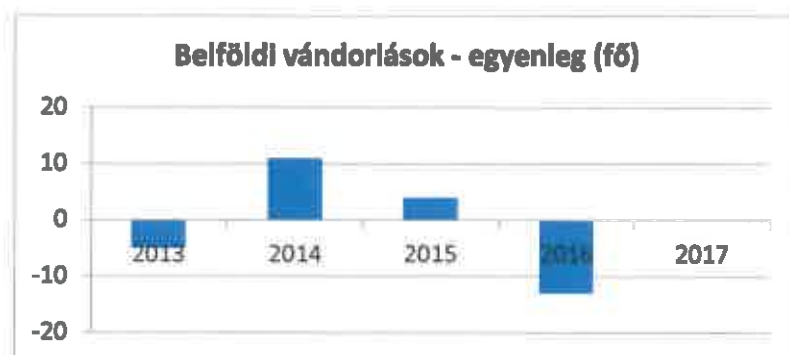

Az öregedési index vizsgálatakor figyelembe véve a 65 év feletti és 0-14 éves korú állandó lakosok számát, megállapítható, hogy a 0-14 közötti korosztály létszáma hozzávetőlegesen stagnál, azonban a 65 év feletti lakosok száma folyamatosan növekszik a településen, így az előregedési index is azt mutatja, hogy a korábban fiatalos település kezd előregedni.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	43	48	-5	-3,2
2014	57	46	11	7,03
2015	39	35	4	2,57
2016	49	62	-13	8,45

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

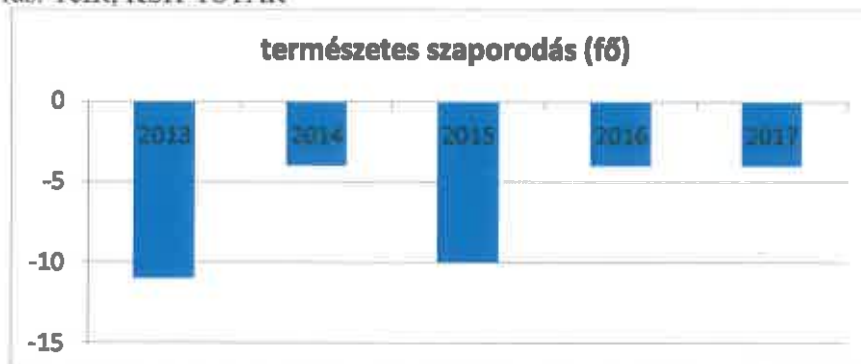

A belföldi vándorlások tekintetében az adatokból látható, hogy az elvándorlás a 2013-as 2016-os évben volt jelen. 2014-ben és 2015-ben az állandó jellegű odavándorlás volt jellemző. A településről távozó és ide érkező lakosok száma az össznépeséghez képest 3-4%, tehát állandósult népesség található a településen.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	13	24	-11
2014	11	15	-4
2015	6	16	-10
2016	17	21	-4
2017	16	20	-4

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élveszületések és halálozások számát tekintve a vizsgált időszakban többen haltak meg a településen, mint ahányan születtek, a népesség természetes fogyása jellemző.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség napjainkban előtérbe került. Alapja a diszkrimináció mentesség. Egyetlen embert sem érhet hátrány valamilyen tulajdonsága miatt. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program része a helyzetelemzés, mely képet ad a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében kell a beavatkozásokat megtervezni.

Az esélyegyenlőség biztosításával az embereknek esélyük lehet munkavállalásra, minőségi szolgáltatásra, attól függetlenül, hogy mely nemhez tartozik milyen származású vagy netán fogyatékkal élő.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sárkeresztes Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. Továbbá szeretnénk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és

a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva:

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: MÖtv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo_C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo_C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-types/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszeakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Ebktv. által előírt, hatályos HEP bemutatására van szükség. Az Ebktv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet 2 évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ekbktv. 31. §-ába került át. Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. E részben ezeket a képviselő-testületi, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeleteket is szükséges bemutatni. A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik.

Sárkeresztes Község Önkormányzata Képviselőtestülete a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 3/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, továbbá megállapítsa azokat a szabályokat, melyek szerint az Önkormányzat meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről. A rendelet alkalmazása során az Önkormányzat és szervei a gyermekek minden felett álló érdekeit figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Köznevelés-fejlesztési terv – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §)

Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

Településfejlesztési koncepció - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil

szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Sárkeresztes Község Önkormányzat célja, a település fejlesztése, illetve értékeinek megóvása. A szabadidős tevékenységek biztosítása érdekében a zöld felületek növelése, közösségi színterek kialakítása, ezáltal növelve a szabadidős tevékenységeket. Ezen intézkedés a gyermekeknek, illetve időseknek is kellemes időtöltést biztosítana. A meglévő intézmények felszereltségének javítása is a tervek közt szerepel, ezáltal növelve a minőségi szolgáltatásokat a településen élőknek. További cél az akadálymentesítés, természetesen nemcsak az önkormányzati intézményekben, hanem a köztereken is. Nem utolsó sorban pedig az esélyegyenlőség biztosítása a kitűzött feladat.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Sárkeresztes Község Önkormányzata Képviselőtestülete és Moha Község Önkormányzata Képviselőtestülete az Mötv. 84.§. (1) bekezdésében rögzített feladatok ellátására közösen létrehozták a Sárkeresztesi Közös Önkormányzati Hivatalt. A gyermekjóléti szolgáltatást és családsegítést, a házi segítségnyújtást Sárkeresztes Község Önkormányzata gesztorsága mellett, önállóan, a szakmai előírásoknak megfelelő képesítéssel rendelkező személyek alkalmazásával látják el a települések. A kötelező óvodai nevelési feladatokat Sárkeresztesen látja el a település, feladat-ellátási szerződés keretében. Az általános iskolai oktatás ma már állami feladat, a mohai kisiskolásoknak a II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Bársony István Tagiskolájában, Sárkeresztesen folyik az oktatás, a felső tagozat Székesfehérváron az anyaiskolában tanulhat. Sárkeresztes és Moha Önkormányzata a házi gyermekorvosi és iskolaorvosi szolgálat működtetését, a fogorvosi alapellátási és iskolafogászati feladatok ellátását, a felnőtt háziorvosi ellátást közösen látja el.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, illetve a helyi nyilvántartásokból gyűlt össze. Felhasználásra kerültek az éves beszámolók adatai és megállapításai. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs, a hivatali ügyintézők és a célterületen dolgozók adataiból indultunk ki.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012. www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a

családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fed teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintünk át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)**
A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)**
A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)**
A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.**
A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely, ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része a pénzbeli juttatások rendszereiből származik. Az itt élők között előfordulnak alacsony iskolai végzettségűek. Sárkeresztesen a vizsgálat szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony szakképzettség, illetve a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, az akarat hiánya.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mőtv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §
Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb. Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása. A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók a pályakezdők, hiszen az ő elhelyezkedésüket elsősorban a munkalehetőségek száma és a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Emellett a gyermekvállalást követően munkaerőpiacra visszatérő nők, a megváltozott munkaképességűek, illetve az idősebb nyugdíj előtt állók is ide sorolhatók.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	582	612	1 194	28	4,8%	19	3,1%	47	3,9%
2014	584	608	1 192	23	3,9%	17	2,8%	40	3,4%
2015	578	600	1 178	21	3,6%	14	2,3%	35	3,0%
2016	548	579	1 127	15	2,7%	13	2,2%	28	2,5%
2017	541	568	1 109	11	2,0%	8	1,4%	19	1,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatok alapján látható, hogy a település lakosságának közel 80%-át a 15-64 év közötti korosztály teszi ki. A nemek vonatkozásában elmondható, hogy a férfiak vannak nagyobb számban. A nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgált korosztályban 1,7-3,9 % között mozog. A gazdasági válság hatása, hogy 2013-ban még jelentősebb számban voltak munkanélküliek a településen, 2017-ig a számuk fokozatosan csökkent. A vizsgált időszakban a nyilvántartott álláskereső nők száma magasabb, mint a férfiaké, arányaiban a munkanélküliség a nőket jobban sújtotta.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		44	39	36	28	16
20 év alatti (TS 1002)	Fő	0	1	1	0	0
	%	0,0%	2,6%	2,8%	0,0%	0,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	5	4	5	6	4
	%	11,4%	10,3%	13,9%	21,4%	25,0%
25-29 év (TS 1004)	Fő	6	7	4	4	0
	%	13,6%	17,9%	11,1%	14,3%	0,0%
30-34 év (TS 1005)	Fő	5	3	3	2	1
	%	11,4%	7,7%	8,3%	7,1%	6,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	3	2	3	3	1
	%	6,8%	5,1%	8,3%	10,7%	6,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	7	5	2	3	2
	%	15,9%	12,8%	5,6%	10,7%	12,5%
45-49 év (TS 1008)	Fő	3	2	2	2	3
	%	6,8%	5,1%	5,6%	7,1%	18,8%
50-54 év (TS 1009)	Fő	8	5	6	2	1
	%	18,2%	12,8%	16,7%	7,1%	6,3%
55-59 év (TS 1010)	Fő	6	7	6	3	1
	%	13,6%	17,9%	16,7%	10,7%	6,3%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	3	4	3	3
	%	2,3%	7,7%	11,1%	10,7%	18,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatban a regisztrált munkanélküliek számát láthatjuk korcsoportonkénti bontásban 2013-2017-ig. Ez az adatsor is igazolja, hogy 2013-ban volt a legtöbb nyilvántartott álláskereső, ezen időszak

után a munkanélküliek száma csökkenést mutat. (lenti diagram ábrázolja) A kritikus években a munkanélküliség valamennyi korosztályt egyaránt sújtotta, ezt követően a pályakezdőket (20-24 éves korosztály), jelentős volt a számuk a 45-49 éves korosztályban és az 59 év felettieknél.

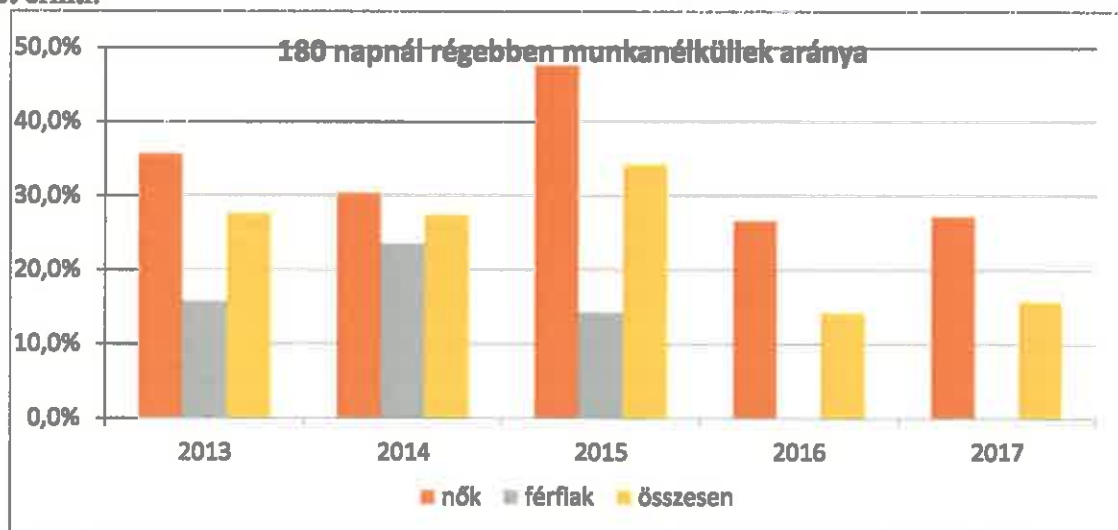

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	28	19	47	10	3	13	35,7%	15,8%	27,7%
2014	23	17	40	7	4	11	30,4%	23,5%	27,5%
2015	21	14	35	10	2	12	47,6%	14,3%	34,3%
2016	15	13	28	4	0	4	26,7%	0,0%	14,3%
2017	11	8	19	3	0	3	27,3%	0,0%	15,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

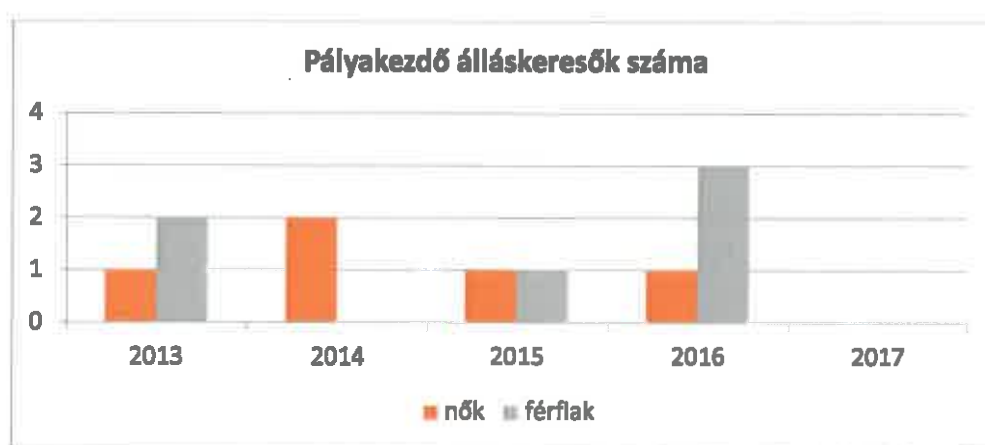
A táblázat a regisztrált és tartós munkanélküliek számát szemlélteti Sárkeresztesen. A 180 napnál régebben regisztráltak tekintetében szintén a nők száma magasabb, tehát a nemek közti különbség itt is mutatkozik. A tartósan munkanélküliek aránya a regisztrált lakosokhoz képest 14-28 % között mozog. Összességében itt is elmondható, hogy a 2013-2015-ös években vannak többen a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek, 2016-tól a számuk kevesebb, mint a felére csökkent, és már csak a nőket érinti.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	138	137	275	1	0,7%	2	1,5%	3	1,1%
2014	135	141	276	2	1,5%	0	0,0%	2	0,7%
2015	133	128	261	1	0,8%	1	0,8%	2	0,8%
2016	116	115	231	1	0,9%	3	2,6%	4	1,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő állás keresőknél a 18-29 éves korosztályt vizsgáltuk. Az állandó népességben számuk 231-276 fő között mozog a szemléltetett években (csökkenő a számuk a megelőző vizsgálati időszakhoz képest). Tekintetükben a nyilvántartott állás keresők aránya 0,7-1,7 % között mozog, ami nem mondható soknak. Arra enged következtetni, hogy a pályakezdőknek az iskola befejezése után megnőtt a munkahelykeresés ideje. A nemek szerinti bontásnál látható, hogy az állás kereső nők száma itt kevesebb, mint a férfiaké.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	88,0%	93,9%	12,0%	6,1%
2011	95,6%	98,1%	4,4%	1,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Az alacsonyan iskolázott népességet mutatja ez a fenti táblázat. A vizsgált 15 éves és idősebb lakosságnál a legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya nőtt 10 év viszonylatában, az iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma viszont csökkent, számuk elenyésző a településen. Az iskolai végzettséggel nem rendelkezők közül a nők száma 2-szer annyi, mint a férfiaké.

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	46	0	0,0%	12	25,4%	35	74,6%
2014	40	0	0,0%	10	25,3%	30	74,7%
2015	35	0	0,0%	9	26,8%	25	73,2%
2016	29	0	0,0%	8	26,3%	21	73,7%
2017	18	0	0,0%	4	23,6%	14	76,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti vizsgálata alapján megállapítható, hogy Sárkeresztesen 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű regisztrált álláskereső nem lakik. A három csoportba sorolt végzettség közül a legmagasabb számban a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők vannak, arányuk a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest az utolsó vizsgált években 73-76 % között mozog. Általános iskolánál magasabb iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya 23-27 % közti értéket mutat. A regisztrált munkanélküliek tekintetében nincs jelen az alacsony iskolázottság, sőt inkább a szakképzettek vannak túlsúlyban.

Sárkeresztesen a felnőttoktatásban résztvevőkre vonatkozóan sajnos adat hiány mutatkozott.

c) közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban a foglalkoztatási hatóság által közvetített álláskeresők foglalkoztathatók, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma a vizsgált 2013-2017. közötti időszakban 6-10 fő között mozgott. (Jelenleg 8 fő közfoglalkoztatott dolgozik a településen.) Romák nem élnek a községben, ezáltal egyik évben sem vettek részt közfoglalkoztatásban.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A szempont nem releváns a településen.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A szempont nem releváns a településen.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A szempont nem releváns a településen.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szempont nem releváns a településen.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A szempont nem releváns a településen.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli támogatásként szociális rászorultság esetén a jogosult számára

- a járási hivatal: időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást, ápolási díjat
- a képviselő-testület a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint települési támogatást állapít meg.

Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal közgyógyellátást, illetve egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg.

Sárkeresztesen ezen ellátási formák közül ápolási díjban a vizsgált időszakban nem részesült senki sem, időskorúak járadékában évek óta 1 fő részesül, a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma hozzávetőlegesen állandónak mondható, jelenleg 34 fő.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	33
2014	28
2015	35
2016	34
2017	34

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Azon álláskeresőkre, akikre az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb 5 év hiányzik ellátásként álláskeresői segélyt igényelhetnek. A településen az ezen ellátásban részesülők száma csekély, mindössze 2 fő, ami a 15-64 éves korosztály 0,2 %-a.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2013	1 194	3	0,3%
2014	1 192	5	0,4%
2015	1 178	3	0,2%
2016	1 127	2	0,1%
2017	1 094	2	0,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	38,25	6,25	16,3%
2014	34,50	4,00	11,6%
2015	26,25	5,50	21,0%
2016	18,00	4,00	22,2%
2017	18,00	4,00	22,2%

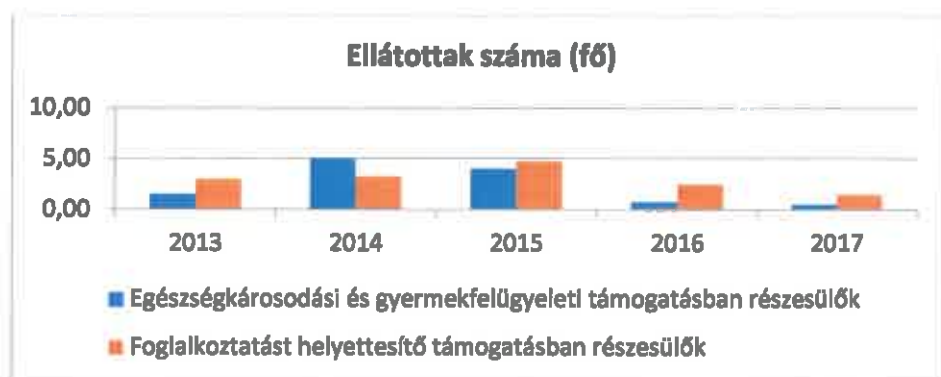
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresési járadékra jogosult az a személy, aki állás keresővé válását megelőző 3 éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, és kereső tevékenységet nem folytat. 2013-2014. évben a legalacsonyabb a járadékra jogosultak száma, a nyilvántartott állás keresők 11-16 %-a. Későbbiekben a nyilvántartott állás keresők száma csökkent, az állás keresési járadékra jogosultak aránya nőtt.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (állás keresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	1,50	0,13%	3,00	7,84%
2014	5,00	0,42%	3,25	9,42%
2015	4,00	0,34%	4,75	18,10%
2016	0,75	0,07%	2,50	13,89%
2017	0,50	0,05%	1,50	8,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segély, mint ellátási forma 2015. február 28-val megszűnt, helyébe az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás lépett. 2015-ig rendszeres szociális segélyben az az aktív korú személy részesült, aki: egészségkárosodott személynek minősült, vagy a nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltötte. Az is jogosulttá vált, aki 14 éven alulit nevel. Ilyen esetben viszont akkor nem jár ez az ellátás, ha a családban élő gyermek után más családtag már kapja a gyermekvédelmi támogatást, vagy a gyedet illetve a terhességi gyermekágyi segélyt. Továbbá az is feltétel, hogy a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy a települési önkormányzat rendeletében meghatározott egyéb feltételeknek megfelel. Sárkeresztesen a rendszeres szociális segélyben részesülők száma a 2014-es évben volt a legmagasabb. 2012-ben a 15-64 évesek 0,21%-a részesült ellátásban, 2017-ben pedig már csak a 0,05 %-a.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. Csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. Ezek hiányában az aktív korúak ellátását meg kell szüntetni. A településen a vizsgált években látható, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma 2015-ig növekedett, majd egyre csökkent.

Munkaerő-piaci szolgáltatások: Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskereső támogatása: A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti. A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén. Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható. Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek. Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől. A lakásfenntartási támogatás, mint központi szociális ellátás megszűnt, helyette az önkormányzatok állapíthatnak meg támogatást a szociálisan rászoruló háztartások részére a települési támogatások körében.

a) bérlakás állomány

Az önkormányzat bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

A szempont nem releváns a településen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A szempont nem releváns a településen.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A szempont nem releváns a településen.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	10	0
2014	8	0
2015	3	0
2016	0	0
2017	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. 2015-ben ez az ellátási forma az önkormányzat rendeletében a települési támogatások körébe került át. Adósságcsökkentési támogatás biztosítására Sárkeresztes Önkormányzata nem kötelezett.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családok. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. Sajnos a településre is jellemző, hogy évente több ingatlant is érintő árverezési eljárás kerül lefolytatásra.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóvezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település külterületén elhelyezkedő zártkertek lakhatási célú betelepítése az utóbbi időben felerősödött, ami számos problémát okoz. E területek víz-csatorna-gázellátással, közvilágítással nem rendelkeznek, a hulladék elszállítása szintén nem megoldott, a belterülettől távol esnek, egykor mezőgazdasági funkciójú területként kerültek kialakításra. Az ott élők a közművesítést magánereüből nem tudják megoldani, az önkormányzatnak szintén nincs anyagi lehetősége e probléma megoldására.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 3.5 pont nem releváns a településen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebtv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	0	1	0
2014	0	1	0
2015	0	1	0
2016	0	1	0
2017	0	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egészségügyi alapellátások biztosítottak a településen. A háziorvosi ellátás valamint a védőnői szolgálat Mohával közös körzetként biztosított. 2011. évben Székesfehérvár, Sárkeresztes és Moha Község Önkormányzata Képviselőtestületei ellátási szerződést kötöttek a gyermekorvosi feladatok ellátására, ami egy székesfehérvári körzet részeként működik. 2013-tól Magyaralmás, Sárkeresztes és Moha Község Önkormányzata a fogorvosi körzet közös működtetésében állapodtak meg. A központi ügyelet biztosítása a Székesfehérvári Többcélú Kistérségi Társulás keretében történik, ezáltal az önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja.

A lakosság egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a szívbetegségek, magas vérnyomás, emésztőszervi és anyagcsere betegségek, reumatológiai betegségek nagy számban fordulnak elő. A gyermekek esetében az asztma, illetve emésztőszervi megbetegedések.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A szempont nem releváns a településen.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A szempont nem releváns a településen.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A szempont nem releváns a településen.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramokhoz való hozzáférés tekintetében a település rendelkezik sportpályával, futópályával, ami lehetőséget nyújt az emberek számára, hogy sportoljanak, illetve helyszíniül szolgál a szabadidős rendezvényeknek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szempont nem releváns a településen.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szempont nem releváns a településen.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szempont nem releváns a településen.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A település Művelődési háza számos rendezvénynek ad otthont. Az állandó programok, mint pl. néptánc, alakformáló torna, baba-mama klub, sport-oktatás kellemes időtöltést biztosítanak. A nagy teremben gyakran rendeznek bálakat a szórakozni vágyóknak. Az épület ad otthont a könyvtárnak, ahol sok könyv várja az olvasni vágyókat. A civil szervezetek aktívak, és tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A szempont nem releváns a településen.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A szempont nem releváns a településen.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A szempont nem releváns a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Tartós munkanélküliség	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, munkalehetőség teremtése, östermelőknek helyi piac létesítése
Nem minden munkanélküli regisztráltatja magát a Munkaügyi Központban	Tájékoztatás a regisztrált munkanélkülieknek adható támogatásokról. Nem regisztrált munkanélküliek Munkaügyi Központba való beutaztatásának biztosítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. Illetve a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális hálózaton keresztül valósul meg. A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel: a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyámhatóság feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyermekvédelem területén meghatározó szerepet tölt be jelzőrendszer. A család és gyermekjóléti szolgálat feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, hatékonyságát nagyban befolyásolja a tagok együttműködése.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	2	0
2017	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az adatok alapján látható, hogy a településen védelembe vételre nem került egészen 2016-ig. A vizsgált időpontban a veszélyeztetett kiskorúak száma is 0. Az adatok alapján elmondható, hogy a település nagyon szerencsés helyzetben van.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti

alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása
- d) Biztos Kezdet Gyerekház.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) a nevelésbe vétel,
- e) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A Gyvt. rendelkezései szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Gyermek-étkeztetés: Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő kérelmére a bölcsődében, mini bölcsődében, az óvodában, az általános iskolai menzai ellátás keretében, valamint ezen intézmények zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és tanítási szünetek időtartama alatt.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	11
2014	7
2015	6
2016	5
2017	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a jegyző a család egy főre eső jövedelme arányában állapítja meg. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben egyébként jogosultak, de nem részesülők egyrészt a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól (bár 2018. január 1-től növekedett a törvényi jövedelemhatár), és azért is, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik.

Sárkeresztesen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2013-ban volt a legmagasabb, 11 fő, az utóbbi 2 évben már csak 5 fő. A táblázat adatai alapján is látszik, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma is csökkenő tendenciát mutat, mint ahogyan az a munkanélküliséggel kapcsolatos mutatók is, ami egyértelmű, hiszen, ha a szülők rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, a gyermekek körülményei is javulnak.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A szempont nem releváns a településen.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek nincsenek a településen.

4.2 Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szempont nem releváns a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Mötv. értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az alapellátások fentebb már részletezésre kerültek, az érintett célcsoport is hozzáfér ezen ellátásokhoz, az orvosi rendelők akadálymentesítettek.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások a hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- a) a bölcsőde
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet,
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Gyermekek átmeneti gondozása: A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító, korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a szünidei gyermekétkeztetés esetében is.

Sárkeresztes Község Önkormányzata a gyermekek részére az oktatási intézményeiben (a Sárkeresztesi Ficáncoló Óvodában, alsó tagozatban a Bársony István Tagiskolában, felső tagozaton a II. Rákóczi Ferenc Kéttannyelvű Általános Iskolában) biztosít napközbeni ellátást.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások a hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét. Sárkeresztes és Moha Önkormányzatai 1 fő családsegítő alkalmazásával biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatás kötelező feladatát.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	94
2014	1	85
2015	1	89
2016	1	92
2017	1	89

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői szolgáltatás Moha községgel közös körzetként biztosított a településen. A védőnőre jutó sárkeresztesi gyermekek száma 90 fő körül mozog, a 2013-as év a gyermekek számát tekintve kiemelkedő volt. Az előző vizsgálati időszakhoz képest a gyermekek száma csökkenőben van, ami sajnos az országos tendencia is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	1443	na	2	0
2014	0	1500	na	3	0
2015	0	1517	na	1	0
2016	0	1577	na	2	0
2017	0	1580	na	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis az évek során nem volt a településen. Sárkeresztes háziorvosa az állandó lakónépesség 87%-át látja el. Gyermekorvos a településen csak 2011-óta praktizál, előtte a

felnőtt háziorvos látta el a gyermekeket. A gyermekek száma a gyermekorvosi rendelés megjelenésével nőtt. A gyermekorvos helyben történő biztosítása nagy előrelépés volt a szolgáltatások helyi fejlesztésében.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen a speciális fejlesztésre nincs lehetőség.

d) gyermekjóléti alapellátás

Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatást 2016. február 15. napjától önálló családgondozó alkalmazásával látja el, aki a családsegítés feladatait is végzi. A jogszabályban előírt képesítési feltételeknek megfelel, Sárkeresztes Község Önkormányzata (Moha településre kiterjedően is) működési engedéllyel rendelkezik e tevékenység vonatkozásában.

A szolgáltatás segítséget nyújt a gyermekek jogainak, érdekeinek érvényesítéséhez, a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, illetve a már kialakult veszélyeztető helyzet megszüntetéséhez, a családból való kiemelés megelőzéséhez.

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) Biztos Kezdet Gyerekház.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

(4) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Az ellátások közül az önkormányzat/jegyző feladata a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása, a gyermekétkeztetés biztosítása, a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni

ellátása, a gyermekek átmeneti gondozása megoldása (helyettes szülő biztosítása), valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A szempont nem releváns a településen.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat lehetőségeihez mérten szervez programokat a gyermekek részére, a falunapon külön gyermekek részére biztosított programokkal, illetve a szünidőben egy hetes nyári táborral. A szünidei programok további fejlesztésére igény mutatkozik, hiszen egyre több családban probléma a gyermekek nyári felügyeletének a megoldása. Ugyancsak probléma a gyermekek mozgáshiányos életmódja, sportprogramok szervezésével lehetne megoldani az e körben felmerülő gondokat.

h) gyermekétkeztetés (Intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A Gyvt. szabályozása értelmében természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére a bölcsődében, mini bölcsődében, az óvodában, az általános iskolai menzai ellátás keretében, a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (szünidei gyermekétkeztetés).

Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy nevelésbe vették;

az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy nevelésbe vették.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja. Bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon, iskolában a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A jelenlegi szabályozás alapján az 1-9. évfolyamon minden diák térítésmentesen juthat hozzá a tankönyvekhez, ahogy a gyógypedagógiai vagy nemzetiségi nevelésben-oktatásban részt vevő diákok is.

10-12. évfolyamon továbbra is igényelni kell az ingyen tankönyvellátást. Térítésmentes a tankönyvellátás a tartósan beteg, a sajátos nevelési igényű (mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral rendelkező, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott), három- vagy többgyermekes családban élő, nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő diák.

A kedvezményekre vonatkozó jogszabályok: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, az éves költségvetési törvény, a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, az éves költségvetési törvény végrehajtási rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából adott évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól (2012-ben a 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet)

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szempont nem releváns a településen.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A szempont nem releváns a településen.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulóknak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

A lenti, a)-e) pontokban foglalt szempontok során a következőkre szükséges figyelemmel lenni:

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul. Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba

történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során. A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét. Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.” A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést. A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselő biztosításával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanuló hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt. Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat. A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §) Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fogalma a 4.1.a) pontban már megfogalmazásra került. Az e pont alá tartozó gyermekek a többi gyermekkel együtt kerülnek ellátásra, fejlesztésükről fejlesztő/gyógypedagógus útján gondoskodik az állam.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		db
Az óvoda telephelyeinek száma		1
Hány településről járnak be a gyermekek		2
Óvodai férőhelyek száma		50
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)		2
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		6.30-17 óra
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		augusztus hónap
Személyi feltételek		Fő Hilányzó létszám
Óvodapedagógusok száma		5 0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma		5 0
Gyógypedagógusok létszáma		0 0
Dajka/gondozónő		2 0
Kisegítő személyzet		1 0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Sárkeresztesen az óvoda két csoporttal működik, osztott formában. A gyerekekkel 5 óvónő, /köztük a vezető óvónő/ foglalkozik. A gondozási feladatokat két dajka és egy fő kisegítő alkalmazott végzi. Helyhiány miatt nem került sor elutasításra.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai nevelésben) (TS 2501)
2013	57	3	75	1	56	3
2014	53	3	75	1	63	3
2015	54	2	50	1	51	2
2016	50	2	50	1	52	2
2017	47	2	50	1	52	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai csoport megszüntetésére 2015. szeptemberétől került sor a csökkenő gyermeklétszám miatt.

A közoktatási feladat már állami fenntartással működik 2013. január 1. óta, a településen a II. Rákóczi Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Bársony István Tagiskolájában 1-4 évfolyamon folyik az oktatás. A tanulók száma a vizsgált években hasonlóan alakult. A napközi tekintetében elmondható, hogy 90%-a, 2015/2016-ban 100 % vette igénybe ezen szolgáltatást. Az adatok alapján a helyben tanulók száma növekedést mutat a vizsgált időszakban.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	49	0	49	43	87,8%
2013/2014	54	0	54	50	92,6%
2014/2015	44	0	44	40	90,9%
2015/2016	50	0	50	50	100,0%
2016/2017	57	0	57	54	94,7%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	4	1
2013/2014	0	4	1
2014/2015	0	3	1
2015/2016	0	3	1
2016/2017	0	3	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az adatokból látszik, hogy a 2014/2015 év kedvezőtlen gyermeklétszám adatai miatt, ebben az évben 1-gyel kevesebb osztály indulhatott. A következő tanévtől ismét 4 osztállyal fog működni az iskola alsó tagozata.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Nincs hátrányos megkülönböztetés vagy szegregálás a településen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

A szempont nem releváns a településen.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A szempont nem releváns a településen.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családok anyagi helyzetének romlásából fakadóan a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya megjelenik. Ebből adódóan megemelkedik a veszélyeztetettség.	Szabadidős programok szervezése, közösségi szintek fejlesztése és működtetése, újszülöttek, óvodások, iskolások támogatási gyakorlatának folytatása.
Oktatási intézmények nyári szünete idején a gyermekfelügyelet nem megoldott	Nyári szabadidős programok biztosítása, pl. táborok szervezése
Gyermekek mozgáshiánya	Sportprogramok szervezése, korszerű játszótér kialakítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

Az Önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkezett a szempontok és problémák tekintetében.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. A nem szerinti megoszlásban a gazdasági válság időszakát követően a női munkanélküliek száma jelentősen megnövekedett. A tapasztalatok szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények miatt, a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiányából adódóan, a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	612	582	593	560	19	28
2014	608	584	591	561	17	23
2015	600	578	586	557	14	21
2016	579	548	566	533	13	15
2017	561	508	553	497	8	11

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

A munkavállalási korúak számát tekintve a településen az évek során megállapítható, hogy a nők száma alacsonyabb. A munkanélküliek körében viszont ezen nem képviselőinek száma magasabb. 2009-ben a munkanélküli nők száma a válság hatására ugrásszerűen megnőtt és ez meg is maradt egészen 2015-ig. Az álláskereső nők száma az évek során tartósan magas, ennek oka lehet például a gyermekvállalás,

alacsony iskolai végzettség. A tapasztalatok szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit, de sokszor jellemző az akarat hiánya is.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A szempont nem releváns a településen, a képzési programokat a Foglalkoztatási Osztály (volt Munkaügyi Központ) szervezi, mind a férfiak, mind a nők részére egyenlő esélyt biztosítva.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az iskolai végzettség tekintetében általánosságban elmondható, hogy a legtöbb munkanélküli nő általános iskolai végzettséggel rendelkezik. E csoportba tartozóknak a legnehezebb a munkaerőpiacra bekerülni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen adattal nem rendelkezünk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata. A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsődei ellátás: A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Napközbeni gyermekfelügyelet: A napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,
- b) a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
- c) az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- d) a magántanuló számára,
- e) az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
- f) az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

Alternatív napközbeni ellátás: Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,

b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda: Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)⁸

Általános iskola: Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A település önkormányzata a nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából a gyermekek számára napközbeni ellátást óvoda, illetve alsó tagozatos általános iskola formájában biztosít. Mindkét intézményt igénybe vehetik a településen élők, hiszen nincs túljelentkezés sem az óvodában, sem az iskolában.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő a várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordít a településen. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Ezzel is biztosítva a gyermekek és az anyák védelmét.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	50	50
2014	1	46	46
2015	1	45	45
2016	1	48	48
2017	1	52	52

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A településen az adatgyűjtés során családi erőszakról nem szereztünk tudomást.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A szempont nem releváns a településen.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselők körében 3 nő van, az önkormányzati intézménynél a polgármester kivételével csak nők dolgoznak, mint ahogy a helyi közintézményekben is.

⁸ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A szempont a településen nem releváns.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése, helyi bölcsőde építése.
Kisgyermekes nők részére programok hiánya, elszigetelődés	Programok szervezése, pl. baba-mama klub, főzőklub, női torna lehetőségének a biztosítása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az időszerű család állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. A demográfiai tekintetben növekszik az átlagéletkor, magasabb a középkorúak halandósága, illetve a nők hosszabb ideig élnek. Az idős korban jellemző megbetegedések a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák, emellett a pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása.

6.1 Az időszerű népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék.

Időszerűak járadéka: A Szt. értelmében az időszerűak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	151	247	398
2014	143	245	388
2015	138	234	372
2016	143	241	384

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Sárkeresztesen a nyugdíjasok aránya az állandó lakossághoz képest hozzávetőlegesen 26%. A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a nyugdíjasok nagyobb része nő, ami igazolja az országos tendenciát, mely szerint a férfiak halandósága nagyobb, emiatt idősebb korban a nemek aránya átfordul.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottságával kapcsolatban adatok nem álltak rendelkezésünkre.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A szempont nem releváns a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	36	10	28%	7	0	0%
2014	34	10	29%	6	0	0%
2015	27	6	22%	5	1	20%
2016	21	4	19%	5	1	20%
2017	15	3	20%	5	1	20%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A vizsgált időszak adatai azt az országos tendenciát igazolják, hogy jó ideje már az 55 év feletti is talál munkát a munkaerőpiacon, a korábbi hátrányos helyzetük megszűnőben van. Az adatok alapján az arányuk 2015-ben óta stagnál, 20 %-on.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások: A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szaksított ellátási formák: Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szaksított ellátási formában kell gondozni.

Az egészségügyi, szociális, közművelődési szolgáltatások a település minden állampolgára részére biztosítottak. Sárkeresztesen a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás elérhető szolgáltatás.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése**6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma**

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	169	0	0%
2014	181	0	0%
2015	187	0	0%
2016	211	0	0%
2017	200	0	0%

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Sárkeresztesen a 65 év feletti lakosság száma kis mértékben növekedett az elmúlt időszakban, nappali ellátásban nem részesült senki sem.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés adott, hiszen a településen működik helyi nyugdíjas klub, főzőklub. A nyugdíjasok évente több alkalommal is kirándulnak, részt vesznek a községi egyéb rendezvényeken is.

c) idősök informatikai jártassága

A szempontra vonatkozóan nem rendelkezünk információkkal, a településen már nem egy alkalommal megszervezésre került az idősebb korosztály informatikai jártasságának fejlesztését célzó tanfolyam.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen az időseket megcélzó program a nyugdíjasklub. A tagok klubszerűen működő helyen találkozhatnak egymással, ezzel is elősegítve a kapcsolattartást, a kultúra és a szórakozás, gyümölcsöző együttműködését, valamint a tagok szabadidejének kulturált eltöltését, kirándulásokat szerveznek, melyet az önkormányzat minden évben a költségvetésében meghatározott összeggel támogat, részt vesznek a falu megmozdulásain.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya	Időseket megcélzó programok gyarapítása
Idősök informatikai jártasságának fejlesztése	Adatgyűjtés, igény esetén további tanfolyam szervezése
Idősök elszigetelődése	Helyi nyugdíjasklub működésének segítése
Fizikai aktivitás csökkenése, egészségromlás	Fizikai segítség, orvosi vizsgálatra szállítás, motiváció az aktivitás fenntartására őstermelői tevékenység segítségével, helyi piac kialakításával.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Számukra olyan környezet teremtése és működtetése szükséges, ahol egyenlő esélyekkel érvényesülhetnek. A mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása. Önkormányzati szakember képzése ez irányba, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaerő Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

A településre vonatkozóan nincs releváns adat.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.) A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rálátás és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére

is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	21	30
2014	22	32
2015	19	29
2016	17	31
2017	16	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az adatok alapján az állandó népesség viszonyában a megváltozott munkaképességűek, és egészségkárosodott személyek száma sajnálatos módon emelkedik a településen, az előző vizsgálati időszak adataihoz képest.

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést. A településen a támogató szolgálat intézménye jelen van. A családsegítés és a házi segítségnyújtás biztosítása szintén e célt szolgálja.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák: Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzügyi juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: Az jogosult, aki a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 százalékos mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult, aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott, aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül, akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

-Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

-Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személyek jogait biztosító jogszabályok:

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre.

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok (<http://fszk.hu/mjp/tolmacsszolgaltatok-elerhetosegei.pdf>), a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei

(<http://www.efoesz.hu/index.php?m=text&id=2>), a speciális eszközkölcsonzók (<http://www.blissalapitvany.hu/kolcsonozheto-eszkozok>). Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az EMMI és az FSZK Nonprofit Kft. képzései (www.fszk.hu).

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére.

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevétele. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez - Komplex akadálymentesítés

(<http://fszk.hu/bemutakozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv. Javasoljuk, hogy az ehhez elengedhetetlen attitűdváltás eléréséhez a szolgáltatók vegyék igénybe az országban több helyen elérhető tréninglehetőségeket (GYEMSZI ETI és FSZK Nonprofit Kft. egyebek mellett), valamint igényeljék azokat a hozzáférést biztosító megoldásokat, melyekről a korábbiakban már szoltunk.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt illeti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló -gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le: <http://www.szocialisportal.hu/web/szocialis-agazati-portal/kivaltast-koordinalo-testulet.jsessionid=f580a338bd8c05ebc946047d522c> A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését - Segédlet a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez

Komplex akadálymentesítés

(<http://fszk.hu/bemutatkozas/programirodak/akadalymentesitesi-programiroda/szakmai-anyagok/segedlet-a-kozszolgaltatasok-egyenlo-eselyu-hozzaferesenek-megteremtesehez-komplex-akadalymentesites/>). A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §]). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseletének lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A hivatal épületének akadálymentesítése megtörtént 2010-ben. A 2010-ben épült Egészség ház szintén akadálymentes és a művelődési ház is akadálymentesített már 2006 óta. Az óvoda és iskola épületében az akadálymentesítés nem történt még meg. A cél, hogy az egészségügyi, szociális szolgáltatások, és a kulturális programok akadálymentesített helyszínen lehessenek elérhetőek, emellett a közterek, parkok, járdák akadálymentesítése is fontos feladat. A szociális alapellátásoknak helyet adó épület felújítása és akadálymentesítés is folyamatban van.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. A cél, hogy az egészségügyi, szociális szolgáltatások, és a kulturális programok akadálymentesített helyszínen lehessenek elérhetőek.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A településre vonatkozóan nincs releváns adat.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Jelenleg nincsenek akadálymentesítve a járdák és parkok a településen.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A szempont nem releváns a településen.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A településre vonatkozóan nincsenek releváns adatok.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézkes, az akadálymentes környezet hiányában.	Akadálymentesítés az intézményekben, köztereken, járdákon, utak és járdák állapotának javítása , szállításuk megoldása a közösségi rendezvényeken
Fogyatékos személyek nincsenek tisztában a nekik járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokkal	Fogyatékos személyek tájékoztatása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A településen a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt programjaikon. Civil szerveződések Sárkeresztesen:

- Sárkeresztesért Egyesület

- Sárkeresztesi Óvoda Alapítványa
- Macher Alapítvány a Sárkeresztesi Iskolások Mosolyáért
- Sárkeresztesi Sportkör
- Bársony István Alapítvány.

Nem bejegyzett civilszervezetek: Nyugdíjas klub, Keresztesi konyha, Szeretem Sárkeresztest csoport, baba-mama klub.

1. a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A Sárkeresztesért Egyesület fő célja a település polgárai körében a lokálpatriotizmus erősítése, a települési lakókörnyezet kialakítása, fejlesztése, a közösségi élettér minőségi javítása, a település természeti, kulturális adottságai, hagyományai ápolása, melynek során minden egyesületi tag és települési lakos személyes lehetősége szerint közreműködik.

A Sárkeresztesi Óvoda Alapítvány célja az óvodás gyermekek korszerű, színvonalas nevelésének támogatása, a testi szellemi képességének kibontakoztatását elősegítő nevelési program kidolgozásának és alkalmazásának segítése, a szociális szempontból rászorult gyermekek támogatása a sárkeresztesi óvodában. Ezen általános célok elérése érdekében az alapítvány kiemelten támogatja az óvodában a nevelési tevékenységgel összefüggő tárgyi feltételek javítását, a személyi feltételek javítását, az óvodai nevelők szakmai fejlődését, és a szociálisan rászorult gyermekek segítését.

A Macher Alapítvány célja az oktató-nevelő munka korszerűsítése, az oktatás feltételeinek javítása, a tanulók minél magasabb szintű felkészültségének segítése, az iskolán belüli és az iskolán kívüli szabadidő értelmes felhasználási feltételeinek megteremtése. A sárkeresztesi általános iskola tanulóinak képességük szerinti kibontakozásának, valamint a pedagógusok alkotó tevékenységének támogatása.

A Sárkeresztesi Sportkör célja a sport (különösen a labdarúgás) népszerűsítése, fejlesztése, rendszeres sportolás, testedzés. Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés rendszeres sportolás útján történő elősegítése. A sportolni vágyó fiatalok összetartása, a közösségi életre, társadalmi aktivitásra készítése. A tagság részére rendszeres játék- és versenyzési lehetőség biztosítása.

A Bársony István Alapítvány a Sárkeresztesen született természetíró, Bársony István írói hagyatéka ismét életre keljen, művei eljussanak az olvasókhöz.

A Nyugdíjas Klub a nyugdíjas korosztály érdekeit képviselő szervezet, programokat szervez, foglalkozásokat tart, a főzőklubban az idősebb generáció tanítja a fiatalabbakat főzni és a hagyományos ételek elkészítésének fortélyaira, a baba-mama klub a kisgyermekes anyukák szervezete, rendszeres összejövetelekkel, programokkal, a Szeretem Sárkeresztest csoport pedig a falu közterületeinek szépítésén fáradozik.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen az egyházakkal partneri kapcsolatot ápolunk, és támogatjuk őket.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Sárkeresztes és Moha községek képviselőtestülete az Mőtv. 84.§. (1) bekezdésében rögzített feladatok ellátására közösen létrehozták a Sárkeresztesi Közös Önkormányzati Hivatalt, közös fenntartású a Sárkeresztesi Ficáncoló Óvoda, emellett partneri kapcsolatot is ápol a két település.

A háziorvosi ügyeletet a Székesfehérvári Többcélú Kistérségi Társulás keretében biztosítja az önkormányzat, valamint tagja a hulladékgazdálkodási feladatok megoldása érdekében a Közép-Duna Vidéki Hulladékgazdálkodási Társulásnak is.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A szempont nem releváns a településen.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A szempont nem releváns a településen.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A szempont nem releváns a településen.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, és program tervezet véleményezésére koncentrált. Az elkészült HEP az Önkormányzat honlapján, www.sarkeresztes.hu közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhatnak, illetve amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik. Ezáltal biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Tartós munkanélküliség	Közfoglalkoztatás tovább folytatása, munkalehetőség megteremtése, őstermelőknek helyi piac létesítése
	Nem minden munkanélküli regisztráltja magát	Tájékoztatás a regisztrált munkanélkülieknek adható támogatásokról. Nem regisztrált munkanélküliek utazásának biztosítása
Gyermekek	Családok anyagi helyzetének romlásából fakadóan a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya megjelenik. Ebből adódóan megemelkedik a veszélyeztetettség.	Szabadidős programok szervezése, közösségi színterek fejlesztése és működtetése, újszülöttek, óvodások, iskolások támogatási gyakorlatának folytatása.
	Oktatási intézmények nyári szünete idején a gyermekfelügyelet nem megoldott	Nyári szabadidős programok biztosítása, pl. táborok szervezése
	Gyermekek mozgáshiánya	Sportprogramok szervezése, korszerű játszótér kialakítása
Idősek	Magas az egyedül élők aránya	Időseket megcélzó programok gyarapítása
	Idősek informatikai jártasságának fejlesztése	Adatgyűjtés, igény esetén további tanfolyam szervezése
	Idősek elszigetelődése	Helyi nyugdíjasklub működésének segítése
	Fizikai aktivitás csökkenése, egészségromlás	Fizikai segítség, orvosi vizsgálatra szállítás, motiváció az aktivitás fenntartására, őstermelői tevékenység segítségével, helyi piac kialakításával
Nők	A munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
	A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése, mini bölcsőde építése
	Kisgyermekes nők részére programok hiánya, elszigetelődés	Programok szervezése, pl. baba-mama klub, főzőklub, női torna lehetőségének a biztosítása
Fogyatékkal élők	Közfoglalkoztatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézkes, az akadálymentes környezet hiányában.	Akadálymentesítés az intézményekben, köztereken, járdákon, utak és járdák állapotának javítása , szállításuk megoldása a közösségi rendezvényeken
	Fogyatékos személyek nincsenek tisztában a nekik járó pénzügyi vagy természetbeni juttatásokkal	Fogyatékos személyek tájékoztatása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás tovább folytatása	Sárkeresztes Község Önkormányzata FMKH Foglalkoztatási Osztálya
	Munkahely teremtés	Pályázati erőforrás. VP6-7.2.1.1-20 által Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Az emberek tájékoztatása a városban rendelkezésükre álló képzési programokról	FMKH Foglalkoztatási Osztálya által Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Regisztrált munkanélküliség előnyeiről tájékoztatás	FMKH Foglalkoztatási Osztálya által Sárkeresztes Község Önkormányzata
Gyermekek	Szabadidős és sport programok szervezése, közösségi színterek fejlesztése és működtetése.	Sárkeresztes Község Önkormányzata Család és gyermekjóléti szolgálat
	Korszerű játszótér biztosítása	Pályázati erőforrás MFP-OJF/2020 által Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Szülők támogatási gyakorlatának a folytatása	Sárkeresztes Község Önkormányzata
Idősek	Időseket megcélzó programok gyarapítása	Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Motiváció az aktivitás fenntartására	Pályázati erőforrás. VP6-7.2.1.1-20 által Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Informatikai jártasság fejlesztése, fizikai segítség	Sárkeresztes Község Önkormányzata
Nők	Tájékoztatni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú nőket az általuk igénybe vehető, képzési programokról	Család és gyermekjóléti szolgálat Jelzőrendszeri tagok
	Programok szervezése anyukák-gyermekek számára	Sárkeresztes Község Önkormányzata Család és gyermekjóléti szolgálat
	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése	Sárkeresztes Község Önkormányzata
	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény építése.	Pályázati erőforrás TOP-1.4.4-19-FE1-2019-00014 által Sárkeresztes Község Önkormányzata
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés az intézményekben, köztereken, járdákon, utak és járdák állapotának javítása,	Sárkeresztes Község Önkormányzata
	A fogyatékos személyek tájékoztatása	Jelzőrendszeri tagok Sárkeresztes Község Önkormányzata

Jövőképünk

Olyan településen szeretnénk élni, ahol a szociális biztonság megoldott.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők hozzájussanak a megfelelő ellátásokhoz.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek napközbeni ellátása minél magasabb színvonalú biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, gondozására, a fogyatékos személyek helyzetének jobbítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetellenzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	A terméktérképezés helyi lehetőségét megteremtő piac kialakítása	A tartósan munkanélküliek helyben nehezen jutnak munkához. Az idősebb őstermelők nem tudják eljuttatni termékeiket a távolabbi piacokra. A kisgyermekes nők, idősek, mozgásukban akadályozottak nem tudnak helyben vásárolni friss zöldséget, gyümölcsöt.	A tartósan munkanélküliek helyben tudnak jövedelemszerző tevékenységet végezni. Az idősebb őstermelők is el tudják juttatni termékeiket a vásárlókhoz. Friss zöldséget, gyümölcsöt tudnak vásárolni a közlekedésben akadályozott idősek, kisgyermekes nők, mozgáskorlátozottak.	VP6-7.2.1.1-20 „Helyi terméktérképezést szolgáló piacok infrastruktúra- és eszközfejlesztése”	Helyi piac építése	Polgármester	2022. 01. 01. (szombat)	A megépített piac átadása	Pályázati forrás, VP6-7.2.1.1-20	5 év
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közfoglalkoztatás folytatása, munkahelyteremtés	Tartós munkanélküliség	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának fenntartása, munkalehetőség megteremtése, őstermelőknek helyi piac létesítése.	Közfoglalkoztatási szerződés, VP6-7.2.1.1-20 „Helyi terméktérképezést szolgáló piacok infrastruktúra- és eszközfejlesztése.”	A közmunka program hatékonyságának növelése, a visszavezetés a munka világába, helyi piac építése.	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	Az FHT-ben résztvevők min. 50%-ának foglalkoztatása	humán, pénzügyi állami támogatással (VP6-7.2.1.1-20)	5 év
2	Munkanélküliek regisztrációjának támogatása	Munkanélküliek nem regisztráltatják magukat	Regisztráció növelése		A településen a regisztráció elbonyolításáról	Családsegítő	2022. 12. 31. (szombat)	Regisztrált munkanélküliek közfoglalkoztatásban, képzéseken vehetnek részt	humán, utaztatás biztosítása önkormányzati busszal	5 év

III. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	Veszélyeztetettség csökkentése	Családok anyagi helyzetének romlásából fakadóan megemlíkedik a veszélyeztetettség	Veszélyeztetettség csökken	Éves költségvetés	Újszülöttek, óvodások, iskolások támogatása, a veszélyeztetettség felmérése	Polgármester, Családsegítő	2021. 12. 31. (péntek)	csökken a veszélyeztetettek száma	humán, pénzügyi állami 5 év
2	Szabadidős és sport programok szervezése	Mozgáshiányos gyermekek szünidei felügyeletének megoldatlansága	Gyermekek hasznos időtöltésének támogatása, korszerű játszótér biztosítása	Éves költségvetés, MFP-OJF/2020 Óvodai játszódudvar és közterületi játszótér fejlesztése	Közösségi színterek biztosítása a programok megvalósításához, korszerű játszótér építése	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	Programok száma, jelenléti ív	Humán, pénzügyi Pályázati erőforrás MFP-OJF/2020 5 év
III. A nők esélyegyenlősége									
1	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése, építése	A Gyes-ről visszatérő nők nehezen tudnak visszatérni a munka világába	A Gyes-ről visszatérő anyukáknak lehetőséget kell teremteni a visszatérésre a munka világába.	TOP-1.4.4-19-FEI-2019-00014 Bölcsőde létesítése Sárkeresztényen	Mini bölcsőde építése	Polgármester, jegyző	2022. 12. 31. (szombat)	A bölcsőde épületének átadása, a bölcsődébe felvett gyermekek száma.	Pályázati erőforrás TOP-1.4.4-19-FEI-2019-00014 5 év
2	Tájékoztató képzés	Az aktív korú lakosságban magas a munkanélküli nők száma	Közfoglalkoztatás biztosítása a nők számára	közfoglalkoztatási szerződés	közmunka biztosítása a nők számára	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	regisztrált munkanélküli nők 50/-nak foglalkoztatása	humán, pénzügyi állami 5 év
3	Programok szervezése kisgyermekes anyukáknak	Kisgyermekes anyukák elszigetelődése	Kisgyermekes anyukák hasznos időtöltése		Baba-mama klub, főzőklub fenntartása, közösségi színtér biztosítása	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	látogatottság, jelenléti ív	50%-os részvétel a programokon jelenléti ív 5 év
IV. Az idősek esélyegyenlősége									
1	Programok az idősebb korosztály számára	Magas az egyedül élők aránya, elszigetelődés, informatikai jártasság fejlesztése	Időseknek megcélzó programok gyarapítása, tanfolyamok szervezése	Éves költségvetés	Rendszervények, info.tanfolyamok szervezése és a közösségi színtér biztosítása	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	50%-os részvétel a programokon, jelenléti ív	humán, pénzügyi 5 év
2	Szűrővizsgálatokhoz hozzáférés biztosítása, aktivitás fenntartása	Egészségromlás, fizikai aktivitás csökkenése	egészségmegőrzés, fenntartás, motiváció az aktivitás fenntartására, önműködő tevékenység segítségével, helyi piac kialakításával	VP-7.2.1.1-20 "Helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális- és eszközfejlesztése	Szűrővizsgálatokra, szakellátásra szállítási megoldása, helyi szűrővizsgálatok szervezése, helyi piac biztosítása, helyi piac kialakítása.	Polgármester, házi orvos, szociális gondozó	2022. 12. 31. (szombat)	50%-os részvétel a programokon, jelenléti ív, helyi piac átadása	humán, pénzügyi Pályázati erőforrás VP-7.2.1.1-20 5 év
V. A fogynatékkal élők esélyegyenlősége									
1	Akadálymentesítés növelése	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézséges	Akadálymentesítés az intézményekben, köztereken, járdákon, utak és járdák állapotának javítása,		Pályázatok segítségével akadálymentesítés, út- és járda javítás	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	Akadálymentes település	humán, pénzügyi,technikai 5 év
2	Fogyatékos személyek tájékoztatása	Fogyatékos személyek nincsenek tisztában a nekik járó pénzbeni vagy természetbeni juttatásokkal	Fogyatékos személyek tájékoztatása az igénybe vehető pénzbeni és természetbeni juttatásokról		Fórum összehívása, tájékoztatás	Polgármester, Családsegítő	2022. 12. 31. (szombat)	Fórumokon 50%-os részvétel	humán, pénzügyi 5 év

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Sárkeresztes Község Önkormányzata az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák. Továbbá azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek. Az önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek. A HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet. A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre az önkormányzat.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

- A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
- A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
- A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
- A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze. A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása. A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért a családgondozó, a szociális gondozó, a jegyző és a polgármester felel. Koordináló szerepköre a jegyzőnek van. Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.

Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével. Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program. Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat. Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához. Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek. Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában. Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről. Minden, Moha Község Önkormányzatával és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétfévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre. A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról. A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Sárkeresztes Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai felülvizsgálata a 2020. október 14-én megtartott HEP fórumon megtörtént. Az itt született észrevételeket a felülvizsgálatot követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Sárkeresztes Község Önkormányzata Képviselő-testülete a felülvizsgált és módosított Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megismerte és tekintettel a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletre és a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésére a polgármester 12/2020. (XI. 12.) határozatával, a módosításokkal egységes szerkezetben elfogadta.

Dátum: Sárkeresztes, 2020. november 12.

Aláírás

Sárkeresztes Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerai ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírása

.....

.....

.....

.....

.....